

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR

Realisatie EVZ boomkikker Woestenbergsesweg

Alphen-Chaam

Natuurbalans Limes Divergens bv
in opdracht van Waterschap
Brabantse Delta

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR

Realisatie EVZ boomkikker Woestenbergsesweg

Alphen-Chaam

Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen
soortenbescherming en gebiedsbescherming

In opdracht van: Waterschap Brabantse Delta

Opgesteld door: V. de Jong & B. Crombaghs

Projectnummer: 19-056

Datum: 17-5-2019

Rapporttitel	
Quick scan beschermde natuur Realisatie EVZ Boomkikker Woestenbergseweg Alphen-Chaam Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming	
Getekend voor akkoord	
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	Ben Crombaghs directeur-groootaandeelhouder
Handtekening	
Datum	24-5-2019

Colofon

© 2019 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Waterschap Brabantse Delta

Tekst en samenstelling: Vincent de Jong en Ben Crombaghs

Projectleiding: Vincent de Jong

Eindverantwoordelijk: Ben Crombaghs

Projectnummer: 19-056

In opdracht van: Waterschap Brabantse Delta.

Wijze van citeren: De Jong, V., Crombaghs B., 2019. Quick scan beschermde natuur Realisatie EVZ Boomkikker Woestenbergseweg Alphen Chaam. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Waterschap Brabantse Delta en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Waterschap Brabantse Delta vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	BESCHRIJVING VOorgenomen IngREEP	8
2.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	8
2.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	11
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	12
3.1	Bureauonderzoek.....	12
3.2	Veldonderzoek	12
3.3	Opzet quick scan	12
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING.....	14
4.1	Overzicht van beschermde soorten	14
4.2	Vaatplanten en mossen	14
4.3	Vleermuizen	15
4.4	Grondgebonden zoogdieren	16
4.5	Broedvogels.....	17
4.6	Reptielen	18
4.7	Amfibieën	19
4.8	Vissen	19
4.9	Ongewervelden	19
5	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	21
6	CONCLUSIES	22
6.1	Consequenties natuurwetgeving	22
6.2	Mitigerende maatregelen	22
6.3	Aanbevelingen	23
6.4	Samenvatting	23
7	BRONNEN.....	24

1 INLEIDING

Aanleiding

De ABG gemeenten, Waterschap Brabantse Delta, Golfclub landgoed Toxandria, Defensie en Staatsbosbeheer zijn voornemens een robuuste ecologische verbingszone (EVZ) voor flora en fauna te realiseren tussen de Molenschotse heide en het Broek in Chaam (figuur 1). Een van de doelsoorten is boomkikker, maar het ambitieniveau voor de verbinding is hoger dan de standaard EVZ voor boomkikker.

In mei 2016 is een eerste quickscan uitgevoerd (de Jong & Crombaghs 2016) voor verschillende deelgebieden binnen de robuuste ecologische verbingszone. Ook de geplande EVZ nabij de Woestenbergsse weg en de Bavelse bossen was opgenomen in die quickscan.

Tijdens de planvoering zijn gaandeweg wijzigingen doorgevoerd in de inrichtingsplannen. Om die reden is de quickscan uitgevoerd in mei 2016, in december hetzelfde jaar ge-update.

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht gegaan. Hierdoor is de quickscan uit 2016 niet meer actueel en dient ge-update te worden op basis van de Wet natuurbescherming. Voorliggende quickscan betreft die update, en heeft betrekking op de terreindelen nabij de Woestenbergsseweg (figuur 1, fase 3). De noordelijk gelegen terreindelen rondom de Heiningen en Toxandria (figuur 1, fase 1) zijn al eerder in 2019 getoetst, door middel van een quickscan (De Jong 2019).

Realisatie van deze ingreep kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (Wnb), die onder andere de bescherming regelt van dier- en plantensoorten en Natura 2000-gebieden. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb vereist mogelijk een ontheffing en/of vergunning.

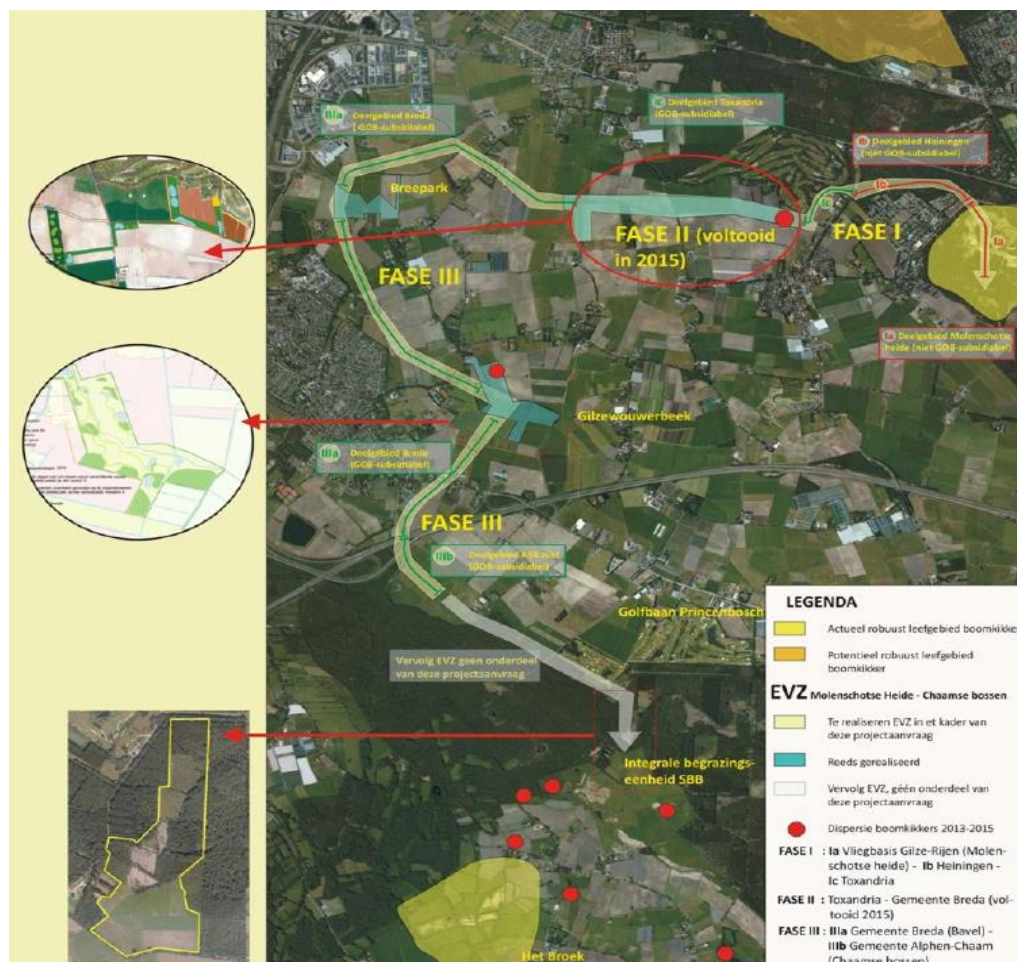
Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde soorten en habitattypen op de ingreeplocatie of binnen de invloedsfeer ervan. Aan de hand daarvan dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de bepalingen in de Wnb.

Opdrachtformulering

Op verzoek van Waterschap Brabantse Delta heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV een quickscan uitgevoerd waarbij de voorgenomen ingreep is getoetst aan de Wnb.

De quickscan bestaat uit een eenmalig bezoek aan de ingreeplocatie, waarbij op basis van uitvoerige kennis over ecologie en verspreiding van flora en fauna een inschatting is gemaakt van de potenties van de ingreeplocatie voor beschermde natuurwaarden. Aan de hand van deze inschatting zijn mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en zijn maatregelen aangegeven om eventuele schade te mitigeren of te compenseren.

Tenslotte is aangegeven of nader veldonderzoek noodzakelijk is.

Figuur 1. Overzicht van de ligging van de te realiseren robuuste ecologische structuur tussen de Molenschotse heide en de Chaamse Bossen in Alphen-Chaam.

Doelstelling

De quick scan heeft als doel de impact van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden vast te stellen, om zo te kunnen bepalen welke mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen dienen te worden en of een ontheffing of vergunning noodzakelijk is. Het onderzoek geeft antwoord op de volgende vragen:

Traject Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

1. Komen op de ingreeplocatie beschermde soorten voor of kunnen deze hier worden verwacht?
2. Wat zijn eventuele negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op deze beschermde soorten?
3. Op welke wijze kunnen eventuele negatieve effecten voorkomen of beperkt worden?
4. Is er een kans op overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1 (soorten Vogelrichtlijn), 3.5 (soorten Habitatrichtlijn) of 3.10 (andere soorten)?
5. Is een ontheffing van de Wnb nodig?
6. Wordt vervolgonderzoek noodzakelijk geacht?

Traject Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt antwoord gegeven op de vraag of er een kans is op negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Hierop zijn drie antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect.
2. Er is kans op een negatief effect, maar het effect is zeker niet significant. Een vergunningaanvraag is aan de orde. Voor de toetsing dient een *verslechterings- en verstoringstoets* te worden uitgevoerd.
3. Er is kans op een significant negatief effect. Een vergunningaanvraag is aan de orde. Voor de toetsing dient een *passende beoordeling* te worden uitgevoerd.

In het kader van voorliggend project is de provincie Noord Brabant het bevoegde gezag ten aanzien van de Wnb.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en gaat in op de voorgenomen ingreep.

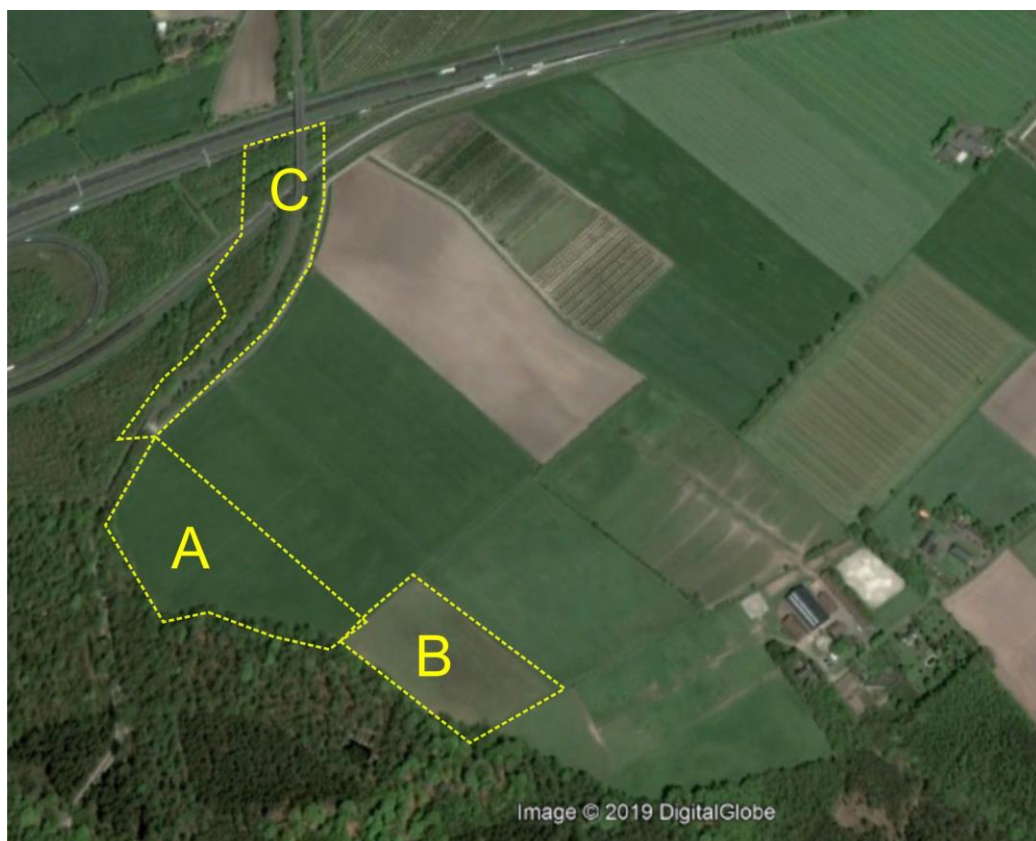
In hoofdstuk 3 volgen opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek.

In hoofdstuk 4 en 5 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Wnb, respectievelijk toetsing van soorten en van gebieden.

In hoofdstuk 6 worden de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

2.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

Figuur 2. Ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en het onderzoeksgebied langs de Woestenbergsesweg in de gemeente Alphen-Chaam. Het onderzoeksgebied is opgedeeld in drie deelgebieden. Deelgebied A bestaat uit grasland, B uit braakliggend grasland en C uit jong loofbos en bosranden.

Het ingreepgebied bevindt zich ten zuiden van de rijksweg A58 langs de Woestenbergsesweg in de gemeente Alphen-Chaam. Het onderzoeksgebied bestaat uit drie deelgebieden:

Terreindeel A (kadastr. nr 1420)

Heeft betrekking op een voormalige akker, met een oppervlak van 3 ha. Het perceel is verworven door Waterschap Brabantse Delta voor de ontwikkeling van leefgebied van de boomkikker. Het perceel heeft een gemiddelde hoogte van 6,5 m +NAP (figuur 4, foto 1a). Het perceel is, met hoogteverschillen variërend van 6,24 m +NAP tot 6,7 m +NAP, vrij vlak. Langs het perceel bevinden zich enkele kleine ontwateringsloten, die over het algemeen in het voorjaar waterhoudend zijn, en in de loop van de zomer droog vallen (figuur 4). De bodem bestaat uit ca 20-25 cm dikke laag teellaag en voor de rest uit (lemig) matig fijn zand, met op wisselende hoogte soms dunne (maximaal 5-7 cm) leemlaagjes. De huidige begroeiing bestaat volledig uit een productieve agrarische grassoort. Tijdens de quickscan was het grasland volledig gemaaid.

Terreindeel B (kadastr. nr 10)

Het deelgebied B heeft betrekking op een perceel van Staatsbosbeheer dat jaarlijks in pacht wordt gegeven bij een lokale agrariër. Het perceel was de laatste jaren in gebruik als grasakker. Wat betreft reliëf is het perceel vergelijkbaar met perceel A, maar de hoogte is met gemiddeld 7,3 m +NAP iets hoger dan perceel A (figuur 4, foto 1b). De boringen laten dezelfde bodemopbouw zien als perceel A. De begroeiing bestaat ook hier uit een productieve agrarische grassoort, maar is veel ruiger van karakter door een extensiever beheer.

Terreindeel C (kadastr. nrs 2170 en 1149 (Breda) en 2169 (Staatsbosbeheer))

Het deelgebied C tenslotte heeft betrekking op de taluds en wegbermen van de Woestenbergseweg, naar de brug over de A-58 en een bosperceel van Staatsbosbeheer direct ten westen van de Woestenbergseweg. De verantwoordelijkheid voor de realisatie van de EVZ tot aan de brug over de A58 ligt bij het Waterschap Brabantse Delta. Ten noorden van de A-58 wordt de EVZ voor de boomkikker gerealiseerd door de gemeente Breda. In het kader hiervan worden direct ten noorden van de A58 al enkele voortplantingswateren voor de boomkikker gerealiseerd.

Dit inrichtingsplan heeft betrekking op het gebied tot de brug over de A58. Het talud en de bermen van de Woestenbergseweg zijn in eigendom van de gemeente Breda. De Woestenbergse weg ligt ter hoogte van deelgebied A op 6,9 m +NAP, en loopt richting de brug over de A58 op naar 12 m +NAP (figuur 4, en foto 1c en d). De begroeiing van zowel de oost als de westzijde van het talud van de Woestenbergse weg is gevarieerd met opslag van zowel bomen (hoofdzakelijk berk en eik), struwelen (zoals meidoorn, kamperfoelie en braam) en kruidachtige begroeiing. Het onderhoud van de bermen bestaat uit hakhoutbeheer, de bosopslag wordt regelmatig teruggezet waarbij slechts hier en daar een overstaander wordt gespaard. De eerste drie meter van de berm bestaat uit een korte kruidachtige begroeiing en wordt intensief gemaaid in verband met de verkeersveiligheid. Lokaal wordt snoeihout op en aan de voet van de taluds van de Woestenbergseweg, verwerkt in de vorm van houtrillen. Voor de boomkikker heeft zowel het oostelijk als het westelijk talud van de Woestenbergse weg al enige kwaliteit als landhabitat en verbindingzone richting de brug over de A58. Lokaal is er al sprake van een goede begroeiing met braam (foto 1f). Om verstoring tijdens de aanleg en versterking van houtrillen te voorkomen wordt de volgende werkwijze toegepast:

1. Wij leggen allereerst nieuwe takkenrillen aan in de buurt van bestaande. Mochten dieren verstoord worden en vluchten dan hebben ze al alternatieve vluchtplekken tot hun beschikking.
2. De kwaliteit en kwantiteit van hun leefgebied neemt verder toe.
3. Van belang is tevens dat we de bestaande rillen niet zullen beschadigen of verplaatsen tijdens de werkzaamheden en wij uitsluitend overdag werken. Als er al sprake van verstoring zou zijn, dan is die eenmalig en heel kort durend. Daarna kan een marterachtige gewoon weer terugkeren.

De bosstrook van Staatsbosbeheer, direct grenzend aan het talud van de Woestenbergse weg (kadastr. Nr. 2169), varieert in hoogte van 6,8 m +NAP ter hoogte van perceel A, tot 6,9 meter ter hoogte van de A58. Ook hier is dus nauwelijks sprake van reliëf. Wat betreft de begroeiing is er verschil te maken tussen het perceel ten zuiden-westen van het bospad (figuur 4), dat bestaat uit wat ouder bos met sterke dominantie van oudere eiken met een stamdoorsnede van 50 tot 60 cm. In de ondergroei komt redelijk veel braam voor (foto 1h). Het perceel ten

noordoosten van het bospad (figuur 4) heeft het karakter van een jong ruilverkavelingsbosje en bestaat uit relatief jonge bosaanplant van zomereik met beuk aan de randen, met een stamdoorsnede van maximaal 15-25 cm (foto 1g). Ook hier is aan de randen al relatief veel braam in de ondergroei aanwezig.

Figuur 3. Geplande inrichting leefgebied en EVZ binnen deelgebied A.

Figuur 4. Geplande inrichting leefgebied en EVZ binnen deelgebied B.

2.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Figuur 3 en 4 geeft een overzicht van de geplande inrichting binnen deelgebied A en B.

Binnen deelgebied A zijn de volgende werkzaamheden gepland:

- Aanleg van twee voortplantingswateren voor de boomkikker, A en B.
- Plaatsen driepunts raster tbv instellen begrazingseenheid. Totale lengte aan raster: 800 meter.
- Aanleg houtwalstructuur, breedte 15 meter, lengte 300 meter, oppervlak 4500 m².
- Plaatsen 2 punts raster bescherming houtwal tegen grazers, lengte 300 meter.
- Aanleg 5 geïsoleerde bosschages in begrazingseenheid met struweel en braam, oppervlak 50 m² per stuk, inrasteren met 2 punts raster, lengte 35 meter, aanbrengen wortelstronken en houtrillen en inplaten braam tbv ontwikkeling schuil- en overwinteringsplaatsen.
- Inplanten bosplantsoen bes en vruchtdragende soorten, houtwalstructuur en geïsoleerde boschages plantdichtheid (1 plant per 4m²), 1125 stuks.
- Realiseren twee rasterpoorten voor vee (1 en 2, figuur 5), tbv ontwikkeling begrazingseenheid A en B (zie B).
- Dempen van bestaan de greppels 1 en 2 (figuur 3) tbv opheffen ontwaterende functie.

Binnen deelgebied B zijn de volgende werkzaamheden gepland:

- Aanleg van een voortplantingswater voor de boomkikker, C.
- Plaatsen drie punts raster tbv instellen begrazingseenheid. Totale lengte aan raster: 525 meter.
- Aanleg houtwalstructuur, breedte 10 meter, lengte 300 meter, oppervlak 3000 m²
- Aanleg 5 eilanden met struweel en braam, oppervlak 50 m², inrasteren met 2 punts raster, lengte 35 meter.
- Plaatsen 2 punts raster bescherming houtwal (2 punts), lengte 350 meter
- Veedoorgang naar begrazingseenheid A (zie A).
- Inplanten bosplantsoen bes en vruchtdragende soorten, plantdichtheid (1 plant per 4 m²), 1000 stuks.

Binnen deelgebied C zijn de volgende werkzaamheden gepland:

- Kappen van 10 meter van de oostelijke bosstrook van de jonge eikenopstand ten noorden van het bospad richting A58 (figuur 4), te kappen oppervlak 2000 m² (200x10 meter).
- Te kappen bomen verwerken in houtrillen langs de nieuwe oostelijke bosrand tbv ontwikkeling schuil- en overwinteringsplaatsen.
- Bijplanten van braam- en doornstruwelen in mozaiekachtig patroon langs de nieuw ontwikkelde bosrand, totaal ca 300 stuks

De werkzaamheden zijn gepland voor het najaar / winter van 2019.

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 BUREAUONDERZOEK

Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van streng beschermde planten en dieren die voorkomen in de omgeving van de ingreeplocatie (tot 2 km afstand). Als basis hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. De NDFF-aanvraag is gedaan begin mei en bevat alle waarnemingen van beschermde soorten over de afgelopen 10 jaar.

3.2 VELDONDERZOEK

Op 7 mei is de ingreeplocatie door een ecooloog van Natuurbalans - Limes Divergens onderzocht op het actuele voorkomen van beschermde soorten. Aan de hand van aanwezige biotopen is tevens ingeschat welke functie de ingreeplocatie kan vervullen voor beschermde soorten. Aanvullend is op basis van uitvoerige kennis over ecologie en landelijke verspreiding van beschermde soorten bepaald of het voorkomen van andere beschermde soorten verwacht kan worden en of nader onderzoek noodzakelijk is.

Het veldonderzoek voor de quickscan was beperkt van opzet. Mocht aanvullend onderzoek nodig zijn, dan is dat in de aanbevelingen opgenomen.

3.3 OPZET QUICK SCAN

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

Door middel van een effectanalyse wordt onderzocht of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten op beschermde soorten. Daarbij wordt in de Wnb onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes:

- 1) Soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb): alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- 2) Soorten Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb): alle soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het Verdrag van Bern en bijlage II van het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- 3) Andere soorten (§ 3.3 Wnb): alle soorten die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden met uitzondering van vrijstellingen.

Indien uit de effectanalyse blijkt dat er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb zijn vervolgstappen nodig:

- a) Treffen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.
- b) Werken volgens een goedgekeurde gedragscode.
- c) Aanvragen van een ontheffing van de Wnb.

a. Treffen van maatregelen

Door het treffen van maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen, verminderd of hersteld. Daarbij kan het gaan om mitigerende maatregelen

(voorkomen of verminderen van effecten of herstel op de locatie van handeling) of om compenserende maatregelen (herstel of verbetering op een andere locatie).

b. Werken volgens goedgekeurde gedragscode

Handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting leiden niet tot overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 indien deze handelingen aantoonbaar worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is geen ontheffing nodig.

c. Ontheffing Wnb ten aanzien van beschermde soorten

Kan overtreding van verbodsbepalingen - ondanks voorgaande stappen - niet geheel worden voorkomen en geldt er geen vrijstelling, dan is ontheffing van de verbodsbepalingen nodig. Een ontheffing kan uitsluitend worden verleend onder de volgende voorwaarden:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een wettelijk belang.
3. Er is geen verslechtering/afbreuk van de staat van instandhouding van beschermde soorten.

Het aanvragen van een ontheffing voor soorten kan op twee manieren: 1) een afzonderlijke ontheffing aanvragen bij de provincie Noord Brabant of 2) als onderdeel van de omgevingsvergunning bij de gemeente.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 2.7 van de Wnb. In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Liggt een Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie? Daarbij wordt ook ingegaan op effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats.
3. Kan de ingreep, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied:
 - a. de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied verslechteren?
 - b. een (significant) verstorend effect hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen?

Uiteindelijk wordt in voorliggende quick scan een antwoord gegeven op de vraag of een vergunning op de Wnb vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld; een *verstorings- of verslechteringstoets* of een *passende beoordeling*. De vergunning dient aangevraagd te worden bij de provincie Noord Brabant.

Indien mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn om schade te verzachten of te compenseren, houdt dat per definitie in dat er een kans is op negatieve effecten. In dat geval dient voor uitvoering van de ingreep een vergunning aangevraagd te worden.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

4.1 OVERZICHT VAN BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFF van laatste 10 jaar binnen grofweg 200 meter van de ingreep) en het veldbezoek.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Andere beschermde soort).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (ge=gevoelig, kw=kwetsbaar, be=bedreigd, eb=ernstig bedreigd, vn=verdwenen).

Nederlandse naam	WNB	RL
VAATPLANTEN EN MOSSEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
VLEERMUIZEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN		
Eekhoorn	A	
VOGELS MET JAARROND BESCHERMD NEST		
Overige vogels zonder jaarrond beschermd nest	VR	
REPTIELEN		
Hazelworm	A	
Levendbarende hagedis	A	ge
AMFIBIEËN		
Vinpootsalamander	A	kw
VISSSEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
ONGEWERVELDEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		

4.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen archiefwaarnemingen bekend van beschermde plantensoorten. De quickscan uit 2016 noemt steenanjer en dotterbloem als beschermde soorten, maar met ingang van de wet Natuurbescherming zijn deze niet langer beschermd. Bovendien liggen de groeiplaatsen van deze soorten ruim buiten het huidige ingreepgebied. Op basis van expert judgement kan worden gesteld dat er op de ingreeplocatie geen streng beschermde planten- en mossensoorten voorkomen, omdat de ter plaatse heersende omstandigheden niet geschikt zijn om als groeiplaats voor deze soorten te fungeren.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vaatplanten en mossen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Alle vleermuissoorten zijn beschermd in Nederland. Binnen het leefgebied van vleermuizen zijn de volgende elementen beschermd:

- verblijfplaatsen;
- belangrijke vliegroutes;
- essentieel foerageergebied.

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen aanwezig zijn in oude bomen en gebouwen. Over het algemeen zijn verblijfplaatsen van vleermuizen niet permanent bewoond. De dieren verplaatsen zich een aantal keer per jaar, waarbij ze periodiek terugkeren naar dezelfde verblijfplaatsen. Om die reden worden alle verblijfplaatsen (winterverblijfplaats, kraamkamer, tussenverblijfplaats, paarplaats) gerekend tot vaste verblijfplaatsen en zijn jaarrond beschermd, ook wanneer ze tijdelijk niet worden gebruikt.

Vliegroutes en foerageergebied die essentieel zijn voor het voortbestaan van een populatie worden eveneens gerekend tot onderdeel van een vaste rust- of verblijfplaats en zijn derhalve ook beschermd. Voor uitvoering van activiteiten die kunnen leiden tot negatieve beïnvloeding van een populatie geldt een ontheffingsplicht.

Uit de NDFF zijn geen waarnemingen van vleermuizen bekend. Op basis van de aanwezige ecotopen is het aannemelijk dat de gebieden als foerageergebied gebruikt worden. Denk hierbij aan algemene soorten zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger. Ook zeldzamere soorten zoals baardvleermuis is niet volledig uitgesloten.

- Het foerageergebied is niet essentieel aangezien er in de directe omgeving vergelijkbaar en voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is.
- Holtebomen zijn niet aanwezig binnen het ingreepgebied waardoor, verblijfplaatsen van vleermuizen zijn uitgesloten.
- Gebouwen zijn niet aanwezig binnen het ingreepgebied, dus (winter)verblijfplaatsen in gebouwen zijn volledig uit te sluiten.
- Binnen het ingreepgebied zijn lijnvormige landschapselementen zoals bosranden aanwezig die als vliegroute voor vleermuizen kunnen dienen. Ook het viaduct over de A58 kan als vliegroute fungeren.

Negatieve effecten van de ingreep

Negatieve effecten op de potentiële vliegroute worden niet verwacht aangezien de overstaanders aan de zuidzijde van de Woestenbergseweg gespaard blijven. Deze bomen vormen voldoende geleiding voor vleermuizen. In de praktijk wordt er een extra structuurrijke bosrand gecreëerd waardoor de kwaliteit van het leefgebied en potentiële vliegroute voor vleermuizen toeneemt. Kap en werkzaamheden in de deelgebieden kan echter wel leiden tot verstoring wanneer werkzaamheden in het donker worden uitgevoerd.

Voorkómen van negatieve effecten

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van bouwverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige verlichting en deze dient niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (bomen, bosranden, etc.). De verlichting dient dus daarom naar de grond gericht te worden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vleermuizen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF is één waarneming van eekhoorn bekend. Ruim buiten het ingreepgebied is een dode bunzing gemeld. Overige beschermde (grondgebonden) zoogdiersoorten zijn niet bekend.

Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Het te kappen bos kan als foerageergebied worden gebruikt, maar is niet essentieel. Er is namelijk voldoende geschikt foerageergebied voorhanden in de directe omgeving.

Kleine marterachtigen

Op basis van landelijke verspreiding en aanwezige habitat is het voorkomen van kleine marterachtigen (wezel en bunzing) niet uitgesloten. Hermelijn is zeer zeldzaam in Noord Brabant en wordt om die reden i.c.m. met de aanwezige habitats niet verwacht.

Van bunzing en wezel is weinig bekend met betrekking tot verblijfplaatsen. Een netwerk van verblijfplaatsen kan o.a. aanwezig zijn in houtstapels, houtrillen, muizenholen in akkers, knotbomen, etc. In deelgebied C liggen houtwallen die als verblijfplaats kunnen dienen. Het ingreepgebied kan gebruikt worden als foerageergebied, maar is niet essentieel. Er is namelijk voldoende geschikt foerageergebied voorhanden in de directe omgeving.

Steenmarter

Het voorkomen van steenmarter is mogelijk. Verblijfplaatsen binnen het ingreepgebied zijn uitgesloten doordat de houtrillen te klein zijn en het ontbreekt aan bebouwing of geschikte holtebomen. Het ingreepgebied kan wel als foerageergebied worden gebruikt, maar is niet essentieel. Er is namelijk voldoende geschikt foerageergebied voorhanden in de directe omgeving.

Overige grondgebonden zoogdieren

Andere streng beschermde zoogdiersoorten zoals das en bever zijn op basis landelijke verspreiding en aanwezige habitats niet te verwachten.

Negatieve effecten van de ingreep

Het uitvoeren van de werkzaamheden kan leiden tot aantasting van de functionaliteit van voortplantings- of rustplaatsen van kleine marterachtigen wanneer houtrillen worden

aangetast of wanneer werkzaamheden plaatsvinden nabij de houtrillen binnen de kwetsbare periode van kleine marterachtigen (Wnb art. 3.5, lid 4 en/of 3.10, lid 1b).

Voorkómen van negatieve effecten

Door het treffen van de volgende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van zoogdieren worden voorkomen:

- Handhaven van de huidige houtrillen
- Bij de huidige inrichting zijn er plannen om de houtrillen verder te versterken. Om schade aan potentiële verblijfplaatsen te voorkomen moeten de rillen versterkt worden buiten de kwetsbare periode van kleine marterachtigen (De kwetsbare periode loopt van 15 maart t/m september). Op termijn neemt de kwaliteit voor kleine marterachtigen toe.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor grondgebonden zoogdieren is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.5 BROEDVOGELS

Wettelijke status

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van maart tot en met juli. Tijdens het broedseizoen vallen namelijk bewoonde nesten onder de reikwijdte van artikel 3.1 van de Wnb en zijn daardoor beschermd.

Een nest is de plek die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van het begrip 'nest' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoen en niet-broedseizoen.

Nesten jaarrond beschermd

Van een aantal vogels is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Zo vallen de nesten van roofvogels, uilen (met uitzondering van bosuil), gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek het hele jaar onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' in art. 3.1 van de Wnb¹. Deze nesten zijn, voor zover niet permanent verlaten, jaarrond beschermd.

Nesten beschermd tijdens broedseizoen

Nesten van de overige vogelsoorten vallen buiten het broedseizoen niet onder de definitie van 'nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen' zoals benoemd in artikel 3.1 van de Wnb. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

¹ De voormalige lijst van soorten met een jaarrond beschermd nest blijft vooralsnog onveranderd, met uitzondering van provincie Limburg, die een andere lijst heeft opgenomen in haar beleidsregels.

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zijn aanwezig in bomen en struiken op de ingreeplocatie, in extensief beheerd grasland, in oevervegetaties langs de sloten en in nestkasten.

Nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' (jaarrond beschermde nesten), zijn niet aanwezig binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Het broedseizoen kan het uitvoeren van werkzaamheden (rooien van bomen en struiken, het uitvoeren van werkzaamheden in grasland of ruigte) leiden tot beschadiging van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2).

Voorkómen van negatieve effecten

Om negatieve effecten ten aanzien van broedvogels te voorkomen, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli, maar in het kader van de Wnb wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels worden niet overtreden, mits de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4.6 REPTIELEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de NDFF zijn waarnemingen van hazelworm en levendbarende hagedis opgenomen. De waarnemingen van levendbarende hagedis zijn afkomstig uit 2010 en hebben betrekking op de zuidelijke taluds van de Woestenbergseweg in deelgebied C. Tijdens de quickscan zijn geen levendbarende hagedissen aangetroffen. De taluds binnen deelgebied C vormen wel geschikt leefgebied.

De waarneming van hazelworm is afkomstig van de Bavelse bossen. De vindplaats ligt ruim buiten het ingreepgebied en dateert uit 2016. Het dier is waargenomen langs een bospad. De taluds binnen deelgebied C vormt geschikt leefgebied, maar door de geïsoleerde ligging is het voorkomen van hazelworm daar niet aannemelijk. Deelgebieden A en B zijn intensief beheerde graslanden en daarmee ongeschikt als leefgebied voor zowel levendbarende hagedis als hazelworm.

Negatieve effecten van de ingreep

Negatieve effecten op levendbarende hagedis binnen deelgebied C zijn niet te verwachten. Op de taluds die geschikt leefgebied vormen worden geen ingrijpende werkzaamheden verricht. Het bos dat gekapt gaat worden vormt momenteel geen leefgebied. Alle beheer en inrichtingsmaatregelen zijn erop gericht het leefgebied ook voor levendbarende hagedis te verbeteren. De ingreep zal op termijn leiden tot uitbreiding van geschikt leefgebied.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Op de ingreeplocatie zijn uitsluitend ondiepe, afvoerende en overwegend droogstaande slootjes aanwezig. Dergelijke wateren vormen geen geschikte voortplantingsplaatsen voor de streng beschermde amfibiesoorten zoals vinpootsalamander en alpenwatersalamander die volgens de NDFF in de omgeving van de ingreeplocatie voorkomen. Deze soorten zijn aangewezen op stilstaande wateren met een rijke begroeiing van waterplanten. De waarnemingen in de NDFF zullen dan ook betrekking hebben op locaties met stilstaand water in de ruimere omgeving van de ingreeplocatie. Streng beschermde amfibiesoorten komen niet voor op de ingreeplocatie.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.8 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Op de ingreeplocatie is geen water aanwezig waardoor het voorkomen van (beschermde) vissen is uitgesloten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.9 ONGEWERVELDEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden zijn geen populaties bekend op de ingreeplocatie en deze worden er ook niet verwacht. De waarneming van bosbeekjuffer uit 2017 heeft betrekking op een zwervend dier.

Beschermde ongewervelden komen niet voor, omdat de habitatkwaliteit ter plaatse van de ingreeplocatie van marginale kwaliteit is, waardoor de locatie geen essentieel onderdeel

uitmaakt van het leefgebied van beschermde ongewervelden. De gunstige staat van instandhouding van beschermde ongewervelden komt niet in gevaar.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van ongewervelden worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor ongewervelden is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

5 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

De ingreeplocatie ligt ruim buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Ulvenhoutse bos ligt op 1 kilometer afstand van de ingreeplocatie. Er is geen kans op externe werking.

Ook effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats worden gezien de aard en duur van de werkzaamheden als nihil ingeschat. Verdere toetsing aan de Wnb voor het onderdeel gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.

6 CONCLUSIES

6.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is voldoende actueel en volledig om (negatieve) effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek is niet nodig.
- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep kunnen de volgende streng beschermde soorten voorkomen: vleermuizen, broedvogels en kleine marterachtigen. Verder dient gedurende het broedseizoen rekening gehouden te worden met broedende vogels.
- Negatieve effecten kunnen worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Deze zijn opgenomen in de volgende paragraaf.
- Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb voorkomen.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Er ligt geen Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied zijn op voorhand uitgesloten. Verdere toetsing en vergunningverlening zijn niet nodig.

6.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (globaal maart t/m juli) en in deelgebied C buiten de kwetsbare periode van kleine marterachtigen (15 maart t/m september).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.
- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, wordt zo voorkomen.
- De mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige ecooloog.

6.3 AANBEVELINGEN

- Op het noord talud van de Woestenbergseweg is een kleine groeiplaats van Japanse duizendknoop aanwezig. Op termijn kan deze een bedreiging vormen voor de geplande EVZ, doordat de planten sterk woekeren. Het is raadzaam de soort volledig te verwijderen. Vanuit de Europese Unie is dit overigens een verplichting.

6.4 SAMENVATTING

In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de resultaten van de quick scan. De kleuren geven aan of specifiek aandacht besteedt moet worden aan de aanwezige natuurwaarden.

GROEN	geen problemen: de werkzaamheden kunnen zonder meer worden uitgevoerd.
ORANJE	mitigerende maatregelen: de werkzaamheden zijn gebonden aan een periode of wijze van uitvoer.
ROOD	vervolgonderzoek: bekende gegevens zijn onvoldoende actueel of volledig voor toetsing.
PAARS	onthefing: voor uitvoering van de werkzaamheden is een ontheffing/vergunning nodig.

NATUURWAARDEN	NEGATIEVE EFFECTEN ALS GEVOLG VAN DE INGREEP	MITIGERENDE MAATREGELEN	ONTHEFFING NODIG?
WNB: SOORTENBESCHERMING			
Vleermuizen	Kans op verstoring bij gebruik van bouwverlichting (gehele ingreepgebied)	Speciale verlichting toepassen indien relevant en deze afwenden van potentieel leefgebied	Nee
Vogels	Verstoring in broedseizoen (gehele ingreepgebied)	Werken buiten broedseizoen voor vogels (dat loopt van maart t/m juli), of mitigerende maatregelen treffen vóór aanvang broedseizoen	Nee
Kleine marterachtigen	Verstoring / schade verblijfplaatsen in deelgebied C (houtrillen)	Werken buiten kwetsbare periode die loopt van 15 maart t/m september	Nee
WNB: GEBIEDSBESCHERMING			
Locatie ligt buiten Natura 2000-gebied, geen externe werking	Geen	Geen	Nee

7 BRONNEN

- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag mei 2019
- De Jong & Crombaghs 2016. Quick scan beschermde natuur. Robuuste EVZ Molenschotse heide – Het Broek Chaam. Toetsing aan de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.
- De Jong, V. 2019. Quick scan beschermde natuur De Heiningen en Toxandria. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.